

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ludmily Valentové a soudců JUDr. Václava Novotného a JUDr. Lenky Matyášové v právní věci žalobce: **T. N. V.**, zast. advokátem JUDr. Františkem Sajfertem, se sídlem AK Paříkovo nám. 482, Libochovice, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra**, Nad Štolou 3, Praha 7, o udělení azylu, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 26. 10. 2004, č. j. 36 Az 870/2003 - 38,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **se z a m í t á .**
- II.** Žalovanému **se** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **n e p ř i z n á v á .**

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím žalovaného ze dne 15. 9. 2003, č. j. OAM-968/LE-PA01-PA03-2003 nebyl stěžovateli udělen azyl v České republice z důvodů nesplnění podmínek uvedených v ustanoveních § 12, § 13 odst. 1 a 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii ČR, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), a zároveň bylo rozhodnuto podle § 28 zákona o azylu, že se na něj nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu.

Proti rozhodnutí o neudělení azylu podal stěžovatel žalobu ke Krajskému soudu v Brně, který ji výše označeným rozhodnutím jako nedůvodnou zamítl. Rozsudek uvedeného soudu je nyní napadán kasační stížností, ve které stěžovatel uplatňuje důvody podle § 103 odst. 1 písm. b) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (s. ř. s.). Stěžovatel namítá, že v rámci celého řízení o udělení azylu byla posuzována pouze skutečnost, že stěžovatel požádal o azyl až poté, co mu nebyl umožněn trvalý pobyt na území ČR a bylo mu uloženo správní vyhoštění. Žalovaný ani následně soud se však nezabýval tím, jaký dosah může mít pro stěžovatele neudělení azylu vzhledem k tomu, že stěžovatel na území ČR pobýval 16 let. Všechny orgány se soustředily pouze na to, že stěžovatel chtěl legalizovat žádost o azyl svůj pobyt, nikdo se však nezabýval otázkou, zda v případě nuceného návratu do vlasti nebude vůči stěžovateli postupováno právě tak jak předpokládá zákon v § 91, zda tedy není dán důvod k vyslovení překážky vycestování. Dlouhodobý pobyt na území ČR může v zemi původu stěžovatele znamenat v případě návratu řadu problémů včetně možného nelidského zacházení či ponižování případně i stíhání a věznění. Žalovaný v řízení neřešil veškeré uváděné skutečnosti v širších souvislostech právě na možný dopad pro žadatele. Stěžovatel požaduje, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil dalšímu řízení. Současně požádal o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

Žalovaný ve svém vyjádření popřel oprávněnost kasační stížnosti a domnívá se, že jak jeho rozhodnutí, tak i rozsudek soudu byly vydány v souladu s právními předpisy. Pokud stěžovatel namítá pochybení žalovaného v tom, že se nezabýval dobou strávenou na území ČR, v řízení před správním orgánem okolnosti délky svého pobytu nepřisuzoval jiný význam, než že by zde chtěl žít a pracovat dále, rovněž v žalobě takovou námitku neuplatnil. Skutečnosti, že by mohl být stěžovatel z tohoto důvodu šikanován ve své vlasti nikterak nezmiňoval. Navrhuje, aby kasační stížnost jako nedůvodná byla zamítnuta.

Nejvyšší správní soud posoudil v první řadě nezbytnost vydání rozhodnutí o návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti dle § 107 s. ř. s. a dospěl k závěru, že o něm není třeba rozhodovat, neboť se jedná o věc, která byla vyřízena v souladu s ustanovením § 56 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. přednostně.

Dle ustanovení § 109 s. ř. s. byl Nejvyšší správní soud v řízení o kasační stížnosti vázán rozsahem a důvody kasační stížnosti; ke skutečnostem, které stěžovatel uplatnil až poté, kdy bylo vydáno napadené rozhodnutí, v souladu s ust. § 109 odst. 4 s. ř. s. nepřihlédl.

Nejvyšší správní soud přezkoumal kasační stížností napadené rozhodnutí Krajského soudu v Brně v mezích důvodů uplatněných ve smyslu ust. § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Ze správního spisu vyplynulo, že stěžovatel podal dne 6. 8. 2003 žádost na zahájení řízení o udělení azylu. Uvedl, že v České republice žádá o azyl z politických důvodů. V roce 1983 bylo proti němu ve Vietnamu vedeno trestní stíhání pro porušování povinností při správě cizího majetku, pro nedostatek důkazů nebyl odsouzen, ale přesto byl poslán do převýchového tábora. Pochází z bohaté buržoazní rodiny, po revoluci jim byl majetek zkonfiskován, vzhledem ke svému původu mohl vystudovat pouze střední školu, potom musel manuálně pracovat. V roce 1973 odmítl nastoupit vojenskou službu, musel pracovat v převýchovném táboře. V roce 1988 přicestoval do České republiky, v roce 1991 se v Praze zúčastnil demonstrace proti vietnamskému režimu, od té doby neudrhuje s rodinou z možných obav žádné styky, v případě návratu se obává zatčení. V pohovoru konaném dne 9. 10. 2003, který byl veden na žádost stěžovatele ve vietnamském jazyce, dále uvedl, že před odchodem

z vlasti se živil jako dělník, politického života se neúčastnil. Pro svůj buržoazní původ byl diskriminován, pracoval zdarma v převýchovných táborech, když odmítl nastoupit na vojnu a rovněž poté, kdy byl kvůli dopisu zaslaném strýcem z Ameriky obviněn z trestné činnosti. V roce 1988 odešel, protože využil možnosti pracovat v zahraničí, peníze nepotřeboval, neboť se jednalo o pobyt na základě dohod států. Do Vietnamu se nikdy nevrátil a od roku 1988 pobývá na území České republiky. Nejdříve pracoval v pivovaru v Liberci, poté co byl zprivatizován začal soukromě podnikat. O azyl dříve nežádal neboť na území České republiky pobýval na základě platného pasu a pobytového víza do května 2002, dále čekal, jak dopadne jeho žádost o udělení trvalého pobytu. V době nemoci zmocnil k vyřízení žádosti zprostředkovatele, kterému předal 40 tisíc Kč. Policií byl zadržen protože byl bez platných dokladů. V pohovoru popřel, že by důvodem jeho žádosti byla legalizace pobytu v ČR, v roce 1991 se účastnil demonstrace proti režimu ve Vietnamu, od té doby čeká na změnu situace ve své vlasti, svůj návrat tam připouští pouze v případě změny politické situace. V případě návratu se bojí zatčení. Závěrem shrnul, že o azyl žádá z důvodu diskriminace kvůli svému buržoaznímu původu.

Dle § 12 zákona o azylu se azyl cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.

Azyl je výjimečný institut konstruovaný za účelem poskytnutí ochrany tomu, kdo z důvodů v zákoně stanovených pocítuje oprávněnou obavu z pronásledování ve státě, jehož je občanem. Azyl jako právní institut není (a nikdy nebyl) univerzálním nástrojem pro poskytnutí ochrany před bezprávím, postihujícím jednotlivce nebo celé skupiny obyvatel. Důvody pro poskytnutí azylu jsou zákonem vymezeny poměrně úzce a nepokrývají celou škálu porušení lidských práv a svobod, která jsou jak v mezinárodním, tak ve vnitrostátním kontextu uznávána. Institut azylu je aplikovatelný v omezeném rozsahu, a to pouze pro pronásledování ze zákonem uznaných důvodů, kdy je tímto institutem chráněna toliko nejvlastnější existence lidské bytosti a práva a svobody s ní spojené, třebaže i další případy vážného porušování ostatních lidských práv jsou natolik závažné, že by na ně taktéž bylo možno nahlížet jako na pronásledování. Proto např. porušování hospodářských, sociálních a kulturních práv, jejichž požívání je do značné míry závislé na stupni ekonomické vyspělosti příslušné země, nečiní z dané osoby uprchlíka ve smyslu Úmluvy o právním postavení uprchlíků z roku 1951, kterou je Česká republika vázána, a není tedy ani důvodem pro udělení azylu podle ustanovení § 12 azylového zákona, byť by životní podmínky v dané zemi byly sebevíc tíživé, ledaže by ekonomická opatření mající nepříznivý dopad na životní úroveň příslušné osoby byla skrytě namířena proti určité národnostní, rasové nebo politické skupině; zde by pak podle okolností případu přicházelo v úvahu naplnění podmínek pro udělení azylu.

V daném případě, kdy stěžovatel žádost o udělení azylu odůvodnil neuspokojivou politickou situací v zemi, nesouhlasem s režimem v němž byl jako příslušník buržoazní vrstvy diskriminován, aniž by však jakkoli zmiňoval své pronásledování za uplatňování politických práv, případně hrozbu pronásledování z důvodů rasy, náboženství, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání politických názorů ve státě, jehož je občanem, žalovaný správně vyhodnotil situaci, následkem čehož nebyl stěžovateli azyl podle ustanovení § 12 azylového zákona udělen.

Stěžovatel napadá rozhodnutí soudu prvního stupně z důvodu, že skutkový stav věci byl nedostatečně zjištěný, nesprávně a neobjektivně vyhodnocený, a to v souvislosti s dlouhodobým pobytem stěžovatele na území České republiky.

Skutková podstata nemá oporu ve spisech, chybí-li v nich podklad pro skutkový závěr učiněný rozhodujícím orgánem, resp. je nedostačující k učinění správného skutkového závěru. Takové vady řízení však nebyly shledány. Ze správního spisu je zcela zřejmé, že správní orgán provedl v řízení úplné dokazování, je z něj zřejmé, z jakých důkazních prostředků žalovaný při svém rozhodování vycházel. Stěžovatel byl v protokolu o pohovoru řádně seznámen s podklady pro rozhodnutí, přičemž mohl navrhnout doplnění důkazů z nichž správní orgán vycházel, o doplnění nežádal, ani neuvedl žádné skutečnosti, které by mohly být důvodné pro odlišné posouzení situace, než učinil žalovaný.

Nejvyšší správní soud v této souvislosti uvádí, že správní orgán má povinnost zjišťovat skutečnosti rozhodné pro udělení azylu podle ustanovení § 12 cit. zákona jen tehdy, jestliže žadatel o udělení azylu alespoň tvrdí, že existují důvody v tomto ustanovení uvedené, případně neuvádí jen důvody ekonomické. To ovšem neznamená a z žádného ustanovení zákona tak nelze dovodit, že by správnímu orgánu za této situace vznikla povinnost, aby sám domýšlel právně relevantní důvody pro udělení azylu žadatelem neuplatněné a posléze k těmto důvodům činil příslušná skutková zjištění. Povinnost zjistit skutečný stav věci má správní orgán pouze v rozsahu důvodů, které žadatel v průběhu správního řízení uvedl. Dovojuje-li stěžovatel z délky pobytu v České republice, jakož i z účasti na demonstraci možné obavy z šikanování a zatčení ve své vlasti v případě návratu, jsou tyto pouze v rovině zcela nekonkrétní. Správní řízení zcela jistě nesmí znemožnit žadateli o azyl sdělit všechny okolnosti, které sám považuje pro udělení azylu za významné. To bylo ze strany žalovaného dodrženo a stěžovatel nebyl ve vypovězení důvodů, které jej k podání žádosti o azyl vedly, nikterak omezován. Postup žalovaného byl tak naprosto korektní a jako takový jej soud I. stupně i vyhodnotil.

Z údajů uváděných stěžovatelem a v návaznosti na zprávu o stavu dodržování lidských práv ve Vietnamu za rok 2001 a 2002 nevyplynuly důvody zakládající překážku vycestování dle § 91 zákona o azylu, spočívající zejména v tom, že by stěžovatel byl nucen vycestovat do státu, v němž by byl ohrožen jeho život nebo svoboda z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro politické přesvědčení nebo do státu, kde mu hrozí nebezpečí mučení, nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestu nebo kde je jeho život ohrožen v důsledku válečného konfliktu, nebo do státu, který žádá o jeho vydání pro trestný čin, za který zákon tohoto státu stanoví trest smrti a nebo by to bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky.

Z rozsudku krajského soudu, napadeného kasační stížností, je zřejmé, že se krajský soud zabýval námitkami stěžovatele uplatněnými v žalobě, přičemž byl při posuzování zákonnosti rozhodnutí žalovaného správního orgánu vázán v souladu s ustanovením § 75 odst. 2 s. ř. s. rozsahem a důvody opravného prostředku a při přezkoumání rozhodnutí vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu.

Nejvyšší správní soud neshledal námitky uplatněné ve smyslu ust. § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. důvodnými, a proto kasační stížnost postupem dle ust. § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

Stěžovatel který neměl v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s.) a žalovanému, který byl v řízení úspěšný, náklady řízení nevznikly, resp. je neúčtoval. Proto soud rozhodl, že žalovanému se nepřiznává náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 25. července 2005

JUDr. Ludmila Valentová
předsedkyně senátu